

Sygn. akt I C 117/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie – Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Przemysław Jagosz

Protokolant prac. sąd. Natalia Indyka

po rozpoznaniu w dniu 30 lipca 2018 r., w Olsztynie, na rozprawie,

sprawy z powództwa **Z. Ś. i I. Ś. (1)**

przeciwko **(...) Bank (...) Spółce Akcyjnej w W.**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

oddala powództwo.

Sygn. akt I C 117/18

UZASADNIENIE

Powodowie I. Ś. (1) i Z. Ś. wnieśli o pozbawienie wykonalności w całości tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 29.05.2013 r., sygn. akt XCo 1196/13, oraz o zasądzenie solidarnie od pozwanego (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. na ich rzecz kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości minimalnej stawki określonej w aktualnie obowiązujących przepisach.

W uzasadnieniu wskazali, że w dniu 10 lipca 2008 r. zawarli z pozwanym umowę, z której treści wynikało, że Bank udzielił im kredytu w kwocie 86.636,73 CHF na sfinansowanie remontu domu, tym niemniej kredyt ten został wypłacony - zgodnie z postanowieniami umowy, wedle kursu kupna obowiązującego w pozwanym Banku w dniu realizacji zlecenia płatniczego według aktualnej tabeli kursów, tj. 14 lipca 2008 r. - w złotych polskich, tj. w kwocie 169.764,67 zł. Powodowie do czerwca 2016 r. spłacili tytułem kredytu kwotę 46.612,31 zł (24.579,43 CHF). Bank wypowiedział im umowę, a w dniu 19 marca 2013 r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który został zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 29.05.2013 r. do kwoty 80.675,49 CHF, sygn. akt X Co 1196/13.

Powodowie w oparciu o przedstawione ustalenia zarzucili:

a) nieważność umowy z dnia 10 lipca 2008 r., albowiem:

- wbrew art. 69 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe wskazana w jej treści suma udzielanego kredytu, tj. 86.636,73 CHF, nie została oddana do ich dyspozycji na czas oznaczony;

- wbrew art. 69 ust. 2 pkt 2 ustawy - Prawo bankowe nie została w niej określona jednoznacznie kwota kredytu, gdyż środkami oddanymi im faktycznie do dyspozycji były złote polskie, (pomimo że to nie suma złotych została wskazana

w umowie, lecz franków szwajcarskich), ponadto kurs waluty, po którym miało nastąpić przeliczenie do wypłaty, nie był znany w chwili zawarcia umowy,

- wbrew art. 358 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie jej zawarcia, zobowiązania pieniężne mogły być wyrażone wyłącznie w złotych polskich;

- dokonano waloryzacji kwoty kredytu, wbrew zakazowi z art. 358¹ § 2 i art. 358¹ § 5 k.c., nie miernikiem zmiennego oprocentowania, lecz w odniesieniu do innej waluty;

b) postanowienia umowy dotyczące przeliczania CHF mają charakter abuzywny, gdyż zastrzegały pozwanemu prawo do dowolnego kształtowania wysokości kursu waluty, według którego rozliczano spłatę kredytu, nadto nie były indywidualnie uzgadnianie z powodami;

c) pozwany nie wykazał zasadności wysokości wskazanej w Bankowym tytule egzekucyjnym wierzytelności.

(pozew k. 2-42)

(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (w dalszej części: Bank) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanych na jego rzecz solidarnie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i 34 zł tytułem opłaty od pełnomocnictw.

Pozwany zaprzeczył wszelkim twierdzeniom strony powodowej odnośnie nieważności umowy kredytu hipotecznego denominowanego w walucie obcej, tj. we frankach szwajcarskich, z dnia 10 lipca 2008 r. Podniósł, że zgodnie z postanowieniami wskazanej umowy powodom została oddana do dyspozycji kwota 86.636,73 CHF, którą wypłacono w złotych polskich z uwagi na okoliczność, iż miała ona posłużyć wymienionym m. in. do spłaty kredytów zaciągniętych w walucie polskiej w innych bankach. W związku zaś z faktem niewywiązania się przez nich ze spłaty, co skutkowało powstaniem zaległości w wysokości 1.712,12 CHF, umowa ta została im wypowiedziana skutecznie pismem z dnia 7 marca 2012 r. Następnie Bank uzyskał tytuł wykonawczy.

Pozwany wskazał, że umowa kredytu została zawarta na wniosek powodów, w trybie dokonanych z nimi indywidualnych uzgodnień, w tym dotyczących waluty kredytu, (tj. CHF) oraz zasad jej przeliczania. Świadczy o tym m. in. okoliczność, że powodowie dokonali wyboru spośród kilku przedstawionych im przez pozwanego możliwości, właśnie rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w złotych polskich (nie zaś walutowego czy też technicznego) do rozliczenia zobowiązania.

Udzielając kredytu tzw. denominowanego działał w oparciu o decyzję Prezesa NBP nr (...) z dnia 28 czerwca 1999 r. obowiązującą do 25 stycznia 2009 r.

Co więcej, w związku z wejściem w życie w 2011 r. ustawy tzw. antyspreadowej, powodowie mieli prawo zwolnić się z zobowiązania wobec Banku poprzez bezpośrednią spłatę długu w walucie, w której kredyt był denominowany, z czego jednak nie skorzystali.

Pozwany zaprzeczył nadto, aby w treści umowy kredytu zawarte zostały tzw. niedozwolone postanowienia umowne w zakresie określenia wysokości rat kredytu oraz odsetek. Wszystkie uzgodnienia czynione były bowiem z powodami indywidualnie, zaś wymienieni winni się liczyć z okolicznością występowania na przestrzeni czasu różnic kursowych. Nie sposób zatem przyjąć, aby umowa kształtowała uprawnienia i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami lub rażąco naruszała ich interesy.

(odpowiedź na pozew k. 159-179)

Na rozprawie w dniu 30 lipca 2018 r. pozwany wniósł o odstąpienie od obciążania strony przeciwnej kosztami zastępstwa procesowego na jego rzecz.

Sąd ustalił, co następuje:

Powodowie I. Ś. (1) i Z. Ś. zwrócili się 12 czerwca 2008 r. do pozwanego (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. (dalej: Bank (...) SA) o udzielenie kredytu hipotecznego (...) na kwotę łączną 175.000 zł celem sfinansowania remontu za 120.000 zł, spłatę zobowiązań finansowych w wysokości 53.606,25 zł oraz na cele własne 1.393,75 zł, określając kwotę kredytu w walucie wymiennej: 86.636,73 CHF (przy przyjęciu kursu kupna dla tej waluty z dnia przyjęcia wniosku 2.0585 zł).

Posiadali w tym samym czasie zdolność do zawarcia z pozwanym Bankiem umowy kredytu w złotych polskich, z której to opcji jednak nie skorzystali. Przy wyborze rodzaju kredytu kierowali się wysokością przyszłych rat, wynikających z niższego oprocentowania, uwzględniali też możliwość przewalutowania kredytu. Z przedstawionych im przez pracownika pozwanego symulacji spłaty kredytu w obu walutach wynikało, że w przypadku wskazania franków szwajcarskich jako waluty kredytu raty spłaty w walucie polskiej będą niższe.

Symulacje sporządzano z uwzględnieniem kursu kupna stosowanego w Banku na datę składania wniosku, zaś powodów poinformowano, że kwota wypłaconego kredytu może być inna w przypadku zmiany kursu.

Powodom przekazano również informacje, że do rozliczenia spłaty kredytu stosowany jest inny rodzaj kursu – kurs sprzedaży stosowany w Banku. Nie informowano ich natomiast, jaki jest sposób ustalania tych kursów w Banku.

(dowód: wniosek z dnia 12.06.2008 r. k. 187-188; zeznania powodów za adnot. k. 352-353, zezn. św. E. R. za adnot. k.351v-352)

W dniu 10 lipca 2008 r. strony zawarły umowę kredytu hipotecznego (...) ze zmienną stopą procentową nr (...) (udzielonego w walucie wymiennej).

Umowa kredytu składała się z Części Szczegółowej ((...)) oraz Części Ogólnej ((...)). Część ogólna stanowiła wzór przygotowany przez pozwanego, na którego zapisy powodowie nie mieli wpływu, a byli z nim jedynie zapoznawani. W części szczegółowej zawarto zapisy, na treść których pozwani mieli wpływ, dotyczące m.in. wysokości i waluty kredytu, jego przeznaczenia, sposobu wypłaty oraz sposobu i terminu spłaty.

Zgodnie z § 2 ust. 1 (...) Bank udzielał powodom kredytu w kwocie 86.636,73 franków szwajcarskich (dalej: CHF) na przeprowadzenie remontu domu jednorodzinnego oraz spłatę kredytów w złotych polskich udzielonych wymienionym w terminie wcześniejszym przez (...) (umowa nr (...)) oraz (...) S.A. (umowa nr (...)).

Kredyt miał zostać spłacony w 300 ratach kapitałowo-odsetkowych annuitetowych miesięcznych, (płatnych do 15 dnia każdego miesiąca), a ostateczny termin jego spłaty strony ustaliły na dzień 15 czerwca 2033 r.

(§ 2 pkt 4, 7 (...); oświadczenie (...) SA k. 57)

Oprocentowanie wierzytelności określono jako zmienne i na dzień zawarcia umowy kredytu wynosiło ono 5,5050% w stosunku rocznym.

(§ 2 pkt 8 (...); § 6 (...))

Stosownie do brzmienia § 21 ust. 1 (...) powodowie mieli możliwość spłaty zadłużenia z tytułu kredytu i odsetek w drodze potrącenia przez Bank wierzytelności z tytułu udzielonego kredytu z wierzytelnościami pieniężnymi powodów z tytułu środków pieniężnych zgromadzonych na jednym z wybranych przez nich rachunków: tj. rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowym (...) w złotych polskich, bądź też rachunku walutowym (umożliwiającym spłatę rat zadłużenia w walucie kredytu lub walucie innej niż waluta kredytu po stosownym przeliczeniu) lub rachunku technicznym prowadzonym przez Bank. W § 22 ust. 2 pkt 1-3 (...) wyjaśniono różnice związane z wyborem poszczególnych rachunków przez kredytobiorców.

Wybór sposobu spłaty dokonywany był przez pozwanych i następował w ramach uzgodnienia odpowiedniego postanowienia zawartego w Części szczegółowej umowy.

Powodowie wybrali opcję spłaty w ramach rachunku (...) nr (...), akceptując tym samym, że zgodnie z § 22 (...) środki z tego rachunku będą pobierane przez Bank w walucie polskiej w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty spłaty kredytu w walucie wymienialnej, w której udzielony był kredyt przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz obowiązującego w (...) SA w dniu, o którym mowa w § 7 ust 5 (...), tj. piętnastego dnia każdego miesiąca, według aktualnej Tabeli kursów.

(§ 21 ust. 1, § 22 ust. 2 pkt 1 (...); § 7 pkt 4 i 5 (...))

Stosownie do § 32 ust 1 (...) niespłacenie przez kredytobiorców części albo całości raty spłaty kredytu w terminie określonym w umowie miało powodować, że należność z tego tytułu staje się zadłużeniem przeterminowanym i mogła zostać przez Bank przeliczona na walutę polską przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz obowiązującego w (...) SA w dniu, o którym mowa w § 7 ust 5 (...) według aktualnej Tabeli kursów. Adekwatnie zaś do § 33 ust. 1 w opisanej sytuacji Bank winien zawiadomić kredytobiorcę listem zwykłym o kwocie należności z tytułu zaległej i kolejnej raty spłaty kredytu wysyłając przypomnienie.

Strony przewidziały również w § 40 pkt 1 (...), że niedokonanie przez kredytobiorców spłaty dwóch kolejnych rat kredytu w terminach określonych przez Bank w wysłanych do kredytobiorców i poręczycieli dwóch kolejnych przypomnieniach, o których mowa w § 33 (...) uprawnia Bank do wypowiedzenia umowy w części dotyczącej warunków spłaty.

Zgodnie z § 6 umowy i § 3 ust. 3-6 (...) kredyt miał zostać wypłacony powodom jednorazowo na ich rachunek po złożeniu przez nich pisemnej dyspozycji wypłaty kredytu. Wedle § 4 ust. 1 i 2 (...) kredyt miał zostać wypłacony w walucie polskiej, albowiem służył finansowaniu zobowiązań w Rzeczypospolitej Polskiej. Z tego też powodu miał wówczas być zastosowany kurs kupna dla dewiz obowiązujący w (...) S.A. w dniu realizacji zlecenia płatniczego według aktualnej Tabeli kursów. Przy czym kredytobiorcy, stosownie do § 3 ust. 7 (...), przysługiwało prawo odstąpienia od dokonania wypłaty przelanej kwoty kredytu w okresie karencji jego spłaty, co było równoznaczne z rezygnacją z kredytu.

W dniu 14 lipca 2008 r. Bank wypłacił powodom, zgodnie z dokonaną przez nich dyspozycją, kredyt w złotych polskich, tj. 169.764,67 zł, co stanowiło 86.636,73 CHF w przeliczeniu wedle kursu kupna dla dewiz obowiązującego w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego według Tabeli kursów (tj. z dnia 14.07.2008 r. - 1.9596 zł/1 CHF; § 4 ust. 2 (...)).

Zgodnie z dyspozycją powodów ze wskazanej kwoty - 21.658,33 zł zostało przelanych przez (...) SA na spłatę ich zadłużenia w (...) oraz 31.947,92 zł na spłatę ich zadłużenia w (...) S.A. Pozostałą kwotę pozwany w wysokości 86.636,73 zł przekazał powodom na ich konto w (...) SA.

(zestawienie operacji na rachunku k. 239)

Aneksem nr (...) z dnia 27 lipca 2010 r. strony ustaliły, że raty kapitałowe płatne przez powodów w terminach 15 sierpień i 15 wrzesień 2010 r. podlegają zawieszeniu i rozpoczęcie płatności za kolejne raty przypada na dzień 15 października 2010 r., co nie wpływa na wydłużenie okresu spłaty kredytu.

(dowód: umowa kredytu z dnia 10.07.2008 r. z załącznikami k. 43-54, 65-66, 69, 70, 196-205, 207-210; oświadczenia (...) SA k. 57, 68; oświadczenia powodów z załącznikami k. 58-64; dyspozycja wypłaty kredytu k. 189; umowy powodów z (...) i (...) k. 190-192; pismo (...) k. 195; wniosek o zawieszenie spłaty zadłużenia k. 211; aneks nr (...) z dnia 27.07.2010 r. k. 206, zezn. św. E. R. i powodów j.w.)

Kredyt był spłacany przez powodów w walucie polskiej z (...). Jego saldo i wysokość poszczególnych rat w PLN oraz dokonywane spłaty przeliczano przy zastosowaniu kursu sprzedaży CHF tej waluty zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w Banku w dniu 15 każdego miesiąca.

(dowód: historia operacji na koncie bankowym k. 71-83; 231-239; zestawienie k. 240-245, 259-274)

Pismem z dnia 7 marca 2012 r. (...) SA poinformował I. Ś. (1) i Z. Ś. o istniejącej niedopłacie w wysokości łącznej 1.712,12 CHF, jednocześnie wzywając wymienionych do jej uregulowania w terminie 7 dni od otrzymania zawiadomienia pod rygorem – w przypadku odstąpienia od spłaty – potraktowania tego pisma jako wypowiedzenia umowy kredytu mieszkaniowego (...) w zakresie warunków spłaty. I. Ś. (1) odebrała wskazane pismo 9 marca 2012 r.

Pismem z dnia 9 listopada 2012 r. (...) SA wezwał I. Ś. (1) i Z. Ś. do zapłaty kwoty w łącznej wysokości 91.771,07 CHF wraz z dalszymi odsetkami z tytułu niespłaconego kredytu. Wezwanie zostało odebrane w dniu 14 listopada 2012 r.

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 07.03.2012 r. i wypowiedzenie umowy k. 212-213; dowód doręczenia I. Ś. k. 214-215; wezwanie z dnia 09.11.2012 r. k. 216, 219; dowód doręczenia powodom k. 217-218, 220-221, bezsporne)

W dniu 19 marca 2013 r. (...) SA wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), w treści którego wskazał, że I. Ś. (1) i Z. Ś. posiadają z tytułu umowy kredytu hipotecznego (...) w CHF z dnia 10 lipca 2008 r. wymagalne zadłużenie, na które składa się należność główna w wysokości 80.675,49 CHF, odsetki za okres od 10 stycznia 2012 r. do 18 marca 2013 r. w wysokości 17.448,47 CHF, koszty wysyłki w wysokości 33,22 CHF oraz odsetki należne od dnia 19 marca 2013 r. do dnia spłaty naliczane od należności głównej w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP.

Referendarz Sądu Rejonowego w Olsztynie postanowieniem z 29 maja 2013 r. nadał bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) klauzulę wykonalności, sygn. akt X Co 1196/13, na rzecz (...) SA z jednoczesnym ograniczeniem egzekucji do kwoty 80.675,49 CHF wraz z odsetkami i kosztami wynikającymi z tego tytułu egzekucyjnego.

(...) SA wszczął przeciwko I. Ś. (1) i Z. Ś. postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygnaturą Km 927/13 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie.

(dowód: (...) k. 90; postanowienie z 29.05.2013 r. k. 91-93; dokumentacja z akt Km 927/13 k. 55-56; 84-89, 119-120)

Sąd zważył, co następuje:

1. Powyższe ustalenia poczyniono na podstawie zeznań powodów oraz świadka E. R. (2) (którzy w zakresie okoliczności zawierania umowy przedstawili zbieżne relacje), a nadto na podstawie przedstawionej przez strony i niekwestionowanej przez nie dokumentacji.
2. Powodowie uzasadniali żądanie pozbawienia wykonalności tytułu egzekucyjnego wystawionego przez pozwanego zarzutem nieprawidłowego określenia wysokości ich zadłużenia wskutek nieważności umowy kredytu, na podstawie którego to zadłużenie wystąpiło, względnie wskutek stosowania niedozwolonych postanowień umownych.
3. Powodowie nie zaprzeczali, że umowa została wypowiedziana po uprzednim wezwaniu do zapłaty, a wezwania te i wypowiedzenie zostało im doręczone.
4. Na rozprawie w dniu 30.07.2018 r. powodowie wskazywali, że do zaległości w spłacie kredytu mogło prawdopodobnie dojść również wskutek błędnego wykonania przez pozwanego dyspozycji stałego zlecenia lub polecenia zapłaty. Okoliczność ta nie została wskazana w pozwie i jego uzasadnieniu, wobec czego zgodnie z art. 843 § 3 Kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c.) nie mogła być skutecznie podnoszona w niniejszym postępowaniu i pozostała poza zakresem dalszych rozważań.
5. Wskazane w pozwie i przytoczone wyżej (w pkt 2) okoliczności mogłyby stanowić podstawę pozbawienia wykonalności tytułu egzekucyjnego w ramach przesłanki określonej w art. 840 § 1 pkt. 1 k.p.c. Zgodnie z powołanym

przepisem dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście.

6. W ocenie Sądu nie można podzielić najdalej idącego zarzutu powodów, tj. zarzutu nieważności umowy kredytowej z dnia 10 lipca 2008 r. Jej konstrukcja mieści się w ramach dyspozycji art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (pr. bank.) i w granicach swobody umów, a jej postanowienia nie naruszają przepisów art. 358 § 1 Kodeksu cywilnego (k.c.) lub art. 358¹ k.c.

7. Stosownie do art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank., przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

8. Sporna umowa kredytu hipotecznego spełnia wskazane wyżej wymogi.

Z jej zapisów wynika bowiem waluta kredytu (frank szwajcarski - CHF), jego kwota (86 638,73 CHF), przeznaczenie (remont i spłata zobowiązań wyrażonych w walucie polskiej), sposób wykorzystania oraz postawienia do dyspozycji i wypłaty (wypłata w walucie polskiej na wskazane rachunki), zasady i terminy spłaty (w ratach, w walucie polskiej, płatnych w konkretnie oznaczonych terminach), wysokość oprocentowania i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia i inne niezbędne elementy.

W świetle zeznań powodów i świadka nie budzi przy tym wątpliwości, że powodowie samodzielnie zdecydowali się na kredyt, którego kwota miała być wyrażona w walucie obcej, a jego wypłata i następnie spłata miały być realizowane w walucie polskiej. Powodowie mieli przy tym świadomość, że z uwagi na możliwe zmiany kursu waluty, zarówno kwota, która zostanie im wypłacona, jak i kwota, którą mają spłacić, zwłaszcza poszczególne raty spłaty, mogą się różnić od pierwotnych założeń – stosownie do zmiany wartości waluty szwajcarskiej w stosunku do waluty polskiej, . Świadomości tej dali wyraz w § 11 pkt 2 części szczególowej umowy i nie przeczyli jej zeznając na rozprawie.

W tych okolicznościach należy uznać, że kwota kredytu jako przedmiot głównego świadczenia – udzielanego przez pozwanego i podlegającego zwrotowi przez powodów - została określona w sposób wystarczająco ścisły – jako równowartość w walucie polskiej kwoty ściśle określonej w walucie szwajcarskiej.

9. Nie można również podzielić poglądu, że umowa została zawarta wbrew zasadzie walutowości wynikającej z art. 358 § 1 k.c.

10. Zgodnie z powołanym przepisem w jego brzmieniu z daty zawierania umowy stron (10.07.2008 r.), zobowiązania pieniężne na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej mogły być wyrażone tylko w pieniądzu polskim z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie.

Już w tej dacie art. 69 ust. 2 pkt 2 pr. bank. przewidywał możliwość zawierania umów kredytu ze wskazaniem waluty obcej, zaś wyjątek dopuszczający tego typu umowy z udziałem banków wynikał z przywołanych w pozwie i obowiązujących wówczas przepisów ustawy z dnia 27.07.2002 r. – Prawo dewizowe (pr. dewiz.).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 i 3 pr. dewiz. oraz art. 1 i 2 pkt 18 pr. dewiz. dokonywanie obrotu dewizowego przez banki było dozwolone m.in. wówczas, gdy dotyczyło zawarcia umowy lub dokonania innej czynności prawnej powodującej

lub mogącej powodować dokonywanie w kraju między rezydentami lub między nierezydentami rozliczeń w walutach obcych albo przeniesienie w kraju między rezydentami lub między nierezydentami własności wartości dewizowych, a także wykonywania takich umów lub czynności.

11. Nie ulega wątpliwości, że § 22 Części ogólnej umowy stron przewidywał możliwość dokonywania spłaty kredytu:

a) w walucie polskiej,

b) w walucie, w której była denominowana kwota kredytu

lub

c) w innej walucie obcej.

Tym samym umowa stron mogła powodować rozliczenia w walutach obcych i przenoszenie własności wartości dewizowych, a zatem mieściła się w ramach ustawowego zezwolenia, stanowiącego jednocześnie wyjątek od zasady wyrażonej w art. 358 § 1 k.c.

12. Umowa stron pozostaje również w zgodzie z przepisem art. 358¹ k.c., który w § 2 wprost przewiduje możliwość zastrzeżenia w umowie, że wysokość zobowiązania, którego przedmiotem od początku jest suma pieniężna, zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. W orzecznictwie sądowym zgodnie przyjmuje się przy tym, że w omawianym przepisie chodzi o pieniądź polski, a innym miernikiem wartości może być również waluta obca (por. wyroki SN w sprawie I CSK 4/07, I CSK 139/17, uzasadnienie wyroku SN w sprawie V CSK 339/06).

13. Podsumowując ten wątek rozważań, w ocenie Sądu, tak ujęta umowa stron jest ważna, gdyż nie jest sprzeczna z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, mieści się natomiast w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej w pełni dopuszczalny oraz akceptowany przez ustawodawcę wariant, o czym świadczy wyraźne wskazanie tego rodzaju kredytów (denominowanych i indeksowanych) w aktualnej i obowiązującej od 26.08.2011 r. treści art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 pr. bank. oraz równoczesne wprowadzenie z tą datą przepisów art. 75b pr. bank., które kompleksowo miały służyć ułatwieniu spłaty takich właśnie kredytów.

14. Odrębną kwestią jest ocena charakteru postanowień umowy, które dotyczyły przeliczenia kwoty kredytu udzielanego w walucie szwajcarskiej na walutę polską, w której był wypłacany, a następnie przeliczenia spłat dokonywanych przez powodów w walucie polskiej na walutę szwajcarską.

Powodowie podnosili, że zapisy umowy pozwalały pozwanemu na dowolne określanie kursu, przez co jednocześnie mógł dowolnie kształtować wysokość ich zobowiązania. W konsekwencji miało to przesądzać o niedozwolonym charakterze tych postanowień i o konieczności ich wyeliminowania z umowy. Skutkiem tego byłoby również uznanie, że kwota zadłużenia powodów wskazana w kwestionowanym bankowym tytule wykonawczym, a obliczona z zastosowaniem niedozwolonych postanowień umownych, została ustalona niezgodnie z rzeczywistością, co winno prowadzić do pozbawienia tego tytułu wykonalności.

15. Stosownie do treści art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Art. 385¹ § 2 k.c. stanowi natomiast, że jeżeli postanowienie umowy nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., rażąco naruszenie „interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast działanie wbrew „dobrym obyczajom” w zakresie

kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Obie, wskazane w tym przepisie, formuły prawne służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają zakres określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta. W szczególności chodzi tu o działania nierzetelne, odbiegające in minus od standardów, naruszające równorzędność kontraktową stron.

16. Należy również podkreślić, że Sąd dokonując kontroli postanowień wzorca umowy w indywidualnej sprawie powinien kierować się całokształtem zawartej umowy, jej warunków i skutków. Powinien wziąć pod uwagę postanowienia całej umowy, rozkład praw i obowiązków stron i ryzyka, jakie ponoszą (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2007 r., III SK 19/07). Sąd nie dokonuje abstrakcyjnej oceny danego postanowienia, lecz rozstrzygnąć musi konkretną sprawę, rozważając wszelkie skutki wynikające z wydanego orzeczenia. Jest to kontrola dokonywana w każdym postępowaniu sądowym, w którym strona powołuje się na fakt inkorporowania do treści umowy niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., albo poprzez wytoczenie powództwa. Ocena zachowania dobrych obyczajów dokonywana jest według stanu z chwili zawierania umowy, a nie jej wykonywania. Zmiana warunków ekonomicznych (np. kryzys na rynkach pieniężnych i finansowych, zwiększenie kosztów akcji kredytowej, konieczność zachowania płynności i rentowności), jak również sposób wykonywania poszczególnych postanowień umowy w trakcie jej trwania, nie są w tym kontekście istotne, albowiem są związane z wykonywaniem umowy, a nie z procesem formułowania wzorca i zawarcia umowy.

17. Przechodząc do oceny kwestionowanych przez powodów postanowień § 4 ust. 2 i § 22 ust. ust. 2 pkt 1 umowy, w pierwszej kolejności wskazać wypada, że zawarte tam klauzule nie określają głównego świadczenia stron umowy, lecz precyzują jedynie sposób ustalenia wysokości kwoty, jaką powodowie mieli otrzymać do dyspozycji w walucie polskiej (§ 4 ust. 2) oraz sposób rozliczenia spłaty zadłużenia ustalonego w walucie szwajcarskiej, a dokonywanej w innej walucie (§ 22), odnosząc się do kursu waluty szwajcarskiej w stosunku do waluty polskiej.

18. Oba postanowienia znalazły się w Części ogólnej umowy (...), stanowiącej w całości wzór opracowany przez Bank. Wzór ten nie podlegał uzgodnieniom, a powodowie byli z nim jedynie zapoznawani (por. zeznania E. R. i powodów). Oznacza to, że żadne z postanowień nie było przedmiotem indywidualnych uzgodnień.

19. Oba postanowienia przewidywały, że w zakresie rozliczania kredytu będą miały zastosowanie kursy walut obowiązujące według aktualnej tabeli kursów ustalonej przez pozwanego, przy czym w odniesieniu do wypłaty kredytu nakazywały zastosowanie kursu kupna waluty, w której określono kwotę kredytu, zaś w odniesieniu do spłaty – kursu sprzedaży tej waluty.

20. Żadne z postanowień umowy nie określa, w jaki sposób kursy te są lub będą ustalone w pozwanym Banku, a powodowie nie byli o tym informowani przy składaniu wniosku i zawieraniu umowy.

21. Powszechnie wiadomo, że kurs kupna i kurs sprzedaży danej waluty stosowane w Banku są różne i w pewnym uproszczeniu wskazują kurs, po którym Bank deklaruje, że kupi daną walutę (kurs kupna), sprzeda (kurs sprzedaży) lub rozliczy takie transakcje bezgotówkowe, przy czym kurs kupna jest zazwyczaj niższy niż kurs sprzedaży.

22. W realiach niniejszej sprawy kwota kredytu wyrażona w walucie szwajcarskiej została wypłacona powodom w walucie polskiej przy zastosowaniu niższego kursu (kupna), zaś gdyby zdecydowali się go spłacić tego samego dnia, w którym go otrzymali, musieliby wpłacić na rzecz pozwanego równowartość zadłużenia według kursu wyższego (sprzedaży).

23. Ponieważ poziom obu kursów zależał wyłącznie od pozwanego, nie ulega wątpliwości, że takie zapisy dawały mu całkowitą swobodę w zakresie kształtowania swojego obowiązku co do wypłaty kredytu, a następnie w zakresie kształtowania wysokości obowiązku powodów co do spłaty. W takim ujęciu wskazane postanowienia rażąco naruszałyby interes powodów, prowadząc do rażącej dysproporcji między ich uprawnieniami i obowiązkami.

24. Niemniej, oba postanowienia należy odczytywać w powiązaniu z całą umową i wszystkimi jej postanowieniami oraz okolicznościami zawarcia.

25. W tej mierze należy zatem zwrócić uwagę, że w świetle zeznań powodów oraz świadka E. R., powodowie samodzielnie wybrali ten rodzaj umowy kredytowej, kierując się niższym oprocentowaniem (i wynikającą stąd niższą wysokością rat). Przed podjęciem decyzji powodowie dokonali porównania z warunkami kredytu, w którym oczekiwaną przez nich kwotę wyrażono w walucie polskiej, a ponadto udzielono im wyjaśnień w zakresie ryzyka związanego z możliwymi zmianami kursu waluty, włącznie z informacją o stosowaniu różnych kursów.

26. Wybór rodzaju kredytu, jego waluta oraz waluta wypłaty były więc elementem indywidualnych uzgodnień stron, przy czym ze strony powodów obejmowało to również wiedzę, że kwota wypłacona im w walucie polskiej może różnić się w stosunku do oczekiwań z uwagi na możliwą zmianę kursu, co obejmowało z jednej strony możliwości wypłaty kwoty większej niż pierwotnie oczekiwana (przy wyższym kursu w stosunku do daty składania wniosku) lub niższej (w przypadku obniżki kursu).

27. Oczywiście jest zatem, że ryzyko związane z możliwymi zmianami kursu waluty szwajcarskiej w stosunku do waluty polskiej dotyczyło obu stron umowy.

28. Umowa przewidywała obowiązek wypłaty kwoty kredytu zasadniczo w terminie 3 dni roboczych od daty złożenia przez powodów stosownej dyspozycji i po spełnieniu warunków uzgodnionych indywidualnie w § 6 Części szczegółowej umowy.

29. Mając zatem na uwadze, że:

- a) powodowie dokonali wyboru Banku samodzielnie,
- b) powodowie znali ryzyko kursowe związane z wyborem kredytu, którego kwotę ustalono w walucie obcej,
- c) przed dokonaniem wyboru powodowie mieli możliwość wyboru kredytu, którego kwotę ustalono w walucie polskiej, z czego jednak zrezygnowali,
- d) kurs kupna waluty szwajcarskiej przyjmowany do wypłaty kwoty kredytu w walucie polskiej i ustalany samodzielnie przez pozwanego miał zostać zastosowany jednorazowo,
- e) przeliczenie miało nastąpić według kursu obowiązującego w dacie realizacji dyspozycji powodów, a zatem najpóźniej po 3 dniach roboczych od jej złożenia, przy czym data złożenia dyspozycji zależała wyłącznie od powodów, którzy mieli na to 12 miesięcy (por. § 6 ust. 1 (...)),
- f) powodowie mieli możliwość niewykorzystania kwoty postawionej do ich dyspozycji (§ 3 ust. 7 (...) i § 7 (...)),

w ocenie Sądu należy uznać, że przyjęcie tego akurat kursu do ustalenia wysokości kwoty kredytu, jaką należy wypłacić powodom, nie było sprzeczne z dobrymi obyczajami, ani nie naruszało rażąco ich interesów w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., ocenianych na datę zawarcia umowy.

30. Dostrzegając oczywiście potencjalną możliwość samodzielnej zmiany przez Bank zasad ustalania tabeli kursów w okresie między datą złożenia wniosku o wypłatę kredytu a datą uruchomienia kredytu (na co Bank miał 3 dni robocze) oraz wynikające z tego ryzyko naruszenia interesów powodów, w ocenie Sądu skrajnie nieprawdopodobnym jest, by dla jednego kredytu Bank mógł realnie podjąć tego typu działania, a wobec tego takie ukształtowanie omawianego postanowienia wiąże się jedynie z możliwością naruszenia interesów powodów, w stopniu mniejszym jednak niż rażący, a nadto niwelowaną przez możliwość swobodnego wyboru przez nich daty złożenia dyspozycji wypłaty oraz odstąpienia od tej wypłaty.

31. Podsumowując tę część rozważań, w ocenie Sądu postanowienie § 4 ust. 2 części ogólnej umowy stron nie miało charakteru niedozwolonego postanowienia umownego, zaś zawarte tam wskazanie kursu, według którego ma być zrealizowane świadczenie pozwanego nie naruszało rażąco interesów powodów.

32. Przechodząc do oceny drugiego z postanowień (§ 22 ust. 2 pkt 1 (...)) dostrzec trzeba, że został on przewidziany jako jedna z możliwości w zakresie spłaty kredytu. Pozostałe zapisy § 22 wyraźnie dawały bowiem możliwość spłaty zadłużenia:

a) w walucie, w której ustalono kwotę kredytu

lub

b) w jakiegokolwiek innej walucie obcej

- za pośrednictwem odrębnego rachunku walutowego lub rachunku technicznego prowadzonego w walucie kredytu dla kredytobiorcy (por. § 22 ust. 2 pkt 2 i pkt 3 w związku z § 1 ust. 1 pkt 9 i 10 (...)).

Wybór w tym zakresie należał wyłącznie do powodów, jako kredytobiorców i miał nastąpić w ramach uzgodnienia Części szczegółowej umowy ((...)) w drodze wskazania przez powodów odpowiadającego im rozwiązania.

33. Z niekwestionowanych zeznań E. R., samych powodów i wyraźnych zapisów § 7 ust. 4 (...) wynika, że wybór spłaty za pośrednictwem rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego w walucie polskiej został dokonany przez powodów i odbył się w ramach indywidualnego uzgodnienia tej właśnie części umowy. Co więcej, powodowie mieli możliwość swobodnej zmiany sposobu spłaty w toku umowy.

34. Wskazane postanowienia oznaczają w istocie, że powodowie od samego początku mieli możliwość dokonania swobodnego wyboru jednego z trzech sposobów dokonywania spłaty zadłużenia:

a) w walucie kredytu,

b) w walucie polskiej przy przyjęciu kursu ustalanego przez Bank,

c) w innej walucie przy przyjęciu kursu ustalanego przez Bank.

Wyboru w tym zakresie dokonali indywidualną decyzją w ramach § 7 (...), po tym jak zostali zapoznani z symulacjami spłaty i ryzykiem kursowym.

35. W konsekwencji, w ocenie Sądu, nie można przyjąć, że wskazane upoważnienie do dokonywania rozliczeń według kursu ustalanego przez pozwanego, zostało powodom narzucone w sposób niedozwolony, zwłaszcza, że mieli możliwość dokonania zmiany w tym zakresie.

36. Dodać należy, że decydując się na spłatę w walucie, w której denominowano kredyt, powodowie musieliby dokonać zakupu tej waluty. Takie nabycie wiązałoby się z koniecznością zapłaty za pozyskaną walutę odpowiedniej kwoty w walucie polskiej – kwoty stanowiącej równowartość nabywanej waluty szwajcarskiej. Jak wskazano wyżej do transakcji w tym celu stosuje się tzw. kurs sprzedaży (czyli kurs, według którego sprzedawca przelicza wartość danej waluty na walutę polską), który z założenia jest wyższy niż kurs kupna (czyli kurs, po którym sprzedawca sam pozyskuje walutę).

Taką formę rozliczeń zaakceptował ustawodawca w ramach nowelizacji przepisów ustawy – Prawo bankowe, której dokonano z dniem 26.08.2011 r, w szczególności w zakresie art. 69 i 75b (w ramach tzw. ustawy antyspreadowej).

Decydując się na spłatę w walucie polskiej za pośrednictwem rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego prowadzonego w pozwanym Banku, powodowie jednocześnie unikali wszelkich ewentualnych utrudnień lub dodatkowych czynności, koniecznych do samodzielnego pozyskania waluty szwajcarskiej na spłatę, w pewien sposób

oszczędzając chociażby czas i wysiłek, jaki byłby z tym związany. Ich sytuację w tym zakresie można porównać do sytuacji, w której franki szwajcarskie z przeznaczeniem na spłatę kredytu decydowałoby się nabyć w pozwanym banku. Oczywistym jest, że w takiej sytuacji za kupowaną walutę musieliby zapłacić jej równowartość w walucie polskiej według kursu stosowanego przez pozwanego. Ostatecznie zatem skutek byłby taki sam, jak w przypadku rezygnacji z zakupu i wyboru rozliczenia za pomocą potrąceń ze środków w walucie polskiej zgromadzonych na rachunku powodów.

37. Reasumując tę część rozważań, postanowienie § 22 umowy oceniane w całości kształcie zapisów Części ogólnej i Części szczególnej umowy, zwłaszcza w kontekście zagwarantowania powodowi prawa do wyboru sposobu spłaty zadłużenia z możliwością jego zmiany w trakcie wykonywania umowy, nie może zostać uznane za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ k.c.

Przyjęcie do rozliczenia formy potrącania na poczet wymagalnych rat wyrażonych w walucie szwajcarskiej środków zgromadzonych na rachunku powodów w walucie polskiej z zastosowaniem kursu waluty ustalanego przez pozwanego jawi się wprawdzie jako potencjalnie naruszające interes powodów w zakresie, w jakim umożliwia pozwanemu dowolne kształtowanie tego kursu, jednakże skoro ostatecznie forma ta została wybrana spośród trzech możliwości samodzielnie przez powodów, którzy zachowali możliwość zmiany tego mechanizmu i przyjęcie formy rozliczenia oraz spłaty bezpośrednio w walucie szwajcarskiej, tj. w sposób akceptowany również przez ustawodawcę, należy uznać ją za dozwoloną i wystarczająco uzgodnioną (gdyż na jej przyjęcie powodowie mieli realny wpływ).

38. W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu zastosowanie omówionych postanowień umowy do ustalania wysokości zadłużenia powodów nie prowadziło do bezpodstawnego ustalenia, że doszło do zaległości w spłacie i bezzasadnego wypowiedzenia umowy, a w dalszej konsekwencji do błędnego wskazania tego zadłużenia w bankowym tytule egzekucyjnym.

39. Uznanie, że umowa strona nie narusza bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, zasad współzycia społecznego oraz nie zawiera niedozwolonych postanowień umownych, przesądzało o konieczności oddalenia powództwa, opartego na takich zarzutach.

40. Jak już zaznaczono, zgodnie z art. 843 § 3 k.p.c., poza zakresem rozważań i rozstrzygnięcia pozostawała natomiast nieobjęta pozwem i jego uzasadnieniem, a podnoszona dopiero na rozprawie, kwestia rzekomego błędnego wykonywania dyspozycji na rachunku powodów i ewentualnego wpływu takich błędów na powstanie zaległości w spłacie kredytu.